

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПІДГОТОВКИ ТА ПРОВЕДЕННЯ ВІДКРИТОГО ЗАНЯТТЯ

Основні завдання сучасного заняття:

- забезпечити здобувачів освіти свідомими, глибокими і міцними знаннями, навичками і вмінням;
- формувати у студентів професійну майстерність;
- підвищувати виховний аспект навчання;
- посилювати розвиток розумових здібностей;
- формувати у студентів самостійність, активність, творчу ініціативу, вміння творчо вирішувати будь-які проблемні питання, які можуть зустрітися у житті, на підприємстві;
- виробляти вміння самостійно вчитися, набувати і поглиблювати знання, оволодівати навичками та використовувати їх на практиці;
- формувати у студентів позитивні мотиви навчання, потребу в розширенні знань, позитивному ставленні до праці.

Відкриті заняття проводяться з метою впровадження новітніх педагогічних технологій, удосконалення педагогічної майстерності викладачів, обміну досвідом роботи з колегами та здійснення взаємоконтролю і взаємонавчання однією з форм педагогічного контролю, метою якого є виявлення рівня професійної компетенції та педагогічної майстерності викладача з метою подальшого удосконалення викладацької діяльності. Такий контроль базується на 3 основних принципах:

✓ *Систематичність*. Систематичний контроль створює належний порядок у процесі навчання, стимулює мотивацію і викладачів, і слухачів.

✓ *Спонування*. Контроль спонукає викладача не заспокоюватися на досягнутому, а постійно самоудосконалюватися, професійно зростати.

✓ *Всебічність*. Коло критеріїв оцінки педагогічної діяльності викладача дозволяє розглянути цю діяльність у комплексі, виявити, що заслуговує на увагу, може бути розповсюджено, а, з іншого боку, - які саме аспекти потребують подальшого коригування або удосконалення.

Завданням викладача, який готує відкрите заняття, є демонстрація напрацьованої системи організації освітнього процесу, презентація ефективності застосовуваних методів, прийомів, педагогічних знахідок. Для проведення відкритого заняття може використовуватися будь-який вид навчальних занять за будь-якою формою навчання.

Відкрите заняття виконує ряд функцій, а саме:

✓ *Інформаційну*. З одного боку, з'являється інформація щодо рівня професійної компетентності та педагогічної майстерності викладача, з іншого, - щодо рівня підготовленості здобувачів освіти.

✓ *Діагностуючу*. Виявляються провідні методи і прийоми, що застосовуються викладачем, їх відповідність цілям заняття, врахування специфіки аудиторії; встановлюються причини певних прогалин у знаннях студентів.

✓ *Мотивуючу*. Стимулює подальше удосконалення професіоналізму та майстерності викладача і навчальної діяльності студентів.

✓ *Прогнозуючу.* Дозволяє розповсюджувати серед колег передовий досвід, окреслювати шляхи зростання педагогічної майстерності викладача.

Викладач, що готує відкриття заняття, повинен:

1. Підібрати тему заняття, тип і метод його проведення, щоб досягти максимального ефекту у виконанні поставленої мети відкритого заняття.

2. Погодити орієнтовний план проведення відкритого заняття з методичною цикловою комісією, методичним кабінетом.

3. Розробити і затвердити розгорнутий план відкритого заняття з деталізацією усіх елементів навчальної діяльності викладача і студентів. План погоджується головою ЦК, методистом і затверджується заступником директора з навчальної роботи.

4. Створити умови для ефективного проведення заняття, запросити на заняття колег по освітній діяльності, підготувати відповідним чином аудиторію, академічну групу, технічні засоби навчання, тощо.

5. За матеріалами відкритого заняття викладач готує методичну розробку, в якій висвітлює свій педагогічний досвід і його застосування в процесі викладання дисципліни.

Під час проведення відкритого заняття викладач повинен продемонструвати використання нових педагогічних технологій, нетрадиційні форми проведення занять, зв'язок з майбутньою фаховою діяльністю здобувача освіти, виробництвом, що забезпечує формування у студентів професійного світогляду.

Відповідно до методичної мети заняття, викладач вибирає такий навчальний матеріал, який дозволить якнайповніше розкрити ті методи, прийоми і засоби, які складають основу педагогічної майстерності і технології, за якою він працює. Викладач визначає актуальність та практичну значимість теми, повинен передбачити внутрішньо-предметні та міжпредметні зв'язки, тобто матеріал пов'язати логічно з темами, що вивчались раніше або будуть вивчатись у майбутньому. Обирати варто ту з тем даної дисципліни, яка може бути представлена найбільш виразно. Відомо, що запорука успіху – чітко сформульована мета.

При підготовці до відкритого заняття викладач повинен використовувати сучасну інформацію, підібрати матеріали з педагогічної, науково-технічної і методичної літератури, застосувати результати відвідин технічних або методичних виставок, вивчити матеріали передового педагогічного досвіду. Така робота виконує інформаційно-накопичувальну функцію. Абсолютно не обов'язково всі матеріали увійдуть до конспекту заняття, але викладач у цьому випадку має значно більше можливостей щодо відбору найважливішого, найкращого, що допоможе зробити заняття цікавим і пізнавальним, дозволить студентам бути в курсі сучасних досягнень.

Проаналізувавши необхідну частину матеріалу програми з дисципліни та провівши систематизацію інформації, отриманої з додаткових джерел, а також, знаючи ОПП спеціальності, кваліфікаційну характеристику важливо знайти місце обраної теми для формування спеціаліста.

Структура заняття розробляється таким чином, щоб вона відображала логічну послідовність етапів навчання, що витікає як із змісту навчального матеріалу, так і з необхідності вирішення певних дидактичних завдань,

спрямованих на досягнення поставленої мети. Важливо, щоб структурні елементи заняття були тісно пов'язані між собою. Кожен елемент заняття повинен логічно впливати з попереднього і готувати подальші міркування і дії наступної частини заняття.

Майстерність викладача визначається його вмінням безперервно керувати навчальним процесом на занятті. Тому, розробляючи структуру заняття, слід пам'ятати, що вона повинна бути гнучкою, щоб можна було оперативно варіювати наміченими елементами, їх послідовністю, кількістю, часом проведення, залежно від реальних умов, що можуть скластися під час проведення заняття.

Заняття не має бути одноманітним, монотонним. Повинні бути динаміка, розвиток, зростання, зміна. Все, що робить заняття яскравим, насиченим, цікавим. Але не слід і перенавантажувати його великою кількістю елементів, тобто вносити різноманітність заради різноманітності.

Хотілося б зробити особливий наголос на те, що засвоєння знань – це результат навчання, тобто діяльності студентів. Тому, плануючи свою діяльність на занятті, не слід забувати продумати, що робитимуть студенти (усі разом і кожен зокрема) в конкретний момент заняття. Це дуже важливо для досягнення поставленої мети.

Розглядаючи технологію як сукупність і послідовність методів і процесів перетворення вихідних матеріалів, що дозволяють одержати продукцію з заданими параметрами, можна застосовувати такі новітні активні педагогічні технології :

- Діалогічні технології
- Технології групової організації навчально-пізнавальної діяльності студентів

- Проектні технології
- Кейс-технологія
- Ігрові технології навчання
- Тренінгові технології

Зараз існує безліч інноваційних, інтерактивних методів, які описані у багатьох педагогічних джерелах. Тут запропонуємо декілька ідей, які виведуть заняття за рамки традиційності:

- Зміна часових рамок – нерегламентоване заняття
- Місце проведення заняття – не лише аудиторія, але і торговельний зал, цех, театр, музей і тому подібне
- Використання матеріалу, що виходить за рамки програми, поглиблений проблемний розгляд узяті теми
- Організація колективної, групової, парної діяльності у поєднанні з індивідуальною творчістю, як студентів, так і самого викладача.
- Можливість залучення «гостей заняття» із їх виступами (людей різних професій чи викладачів інших дисциплін для забезпечення міждисциплінарних зв'язків)
- Створення стану емоційного підйому студентів, ситуації успіху для кожного студента з урахуванням його вікових, психологічних особливостей, індивідуальних здібностей та інтересів

- Створення тимчасової ініціативної групи, груп «фахівців» з числа студентів при підготовці до заняття чи його проведенні

Методику нестандартних занять не можна скопіювати. У кожному конкретному педагогічному випадку вона буде специфічна. Це поєднання традиційного та інноваційного дуже важливе і залежить від змісту навчання і від дидактичного завдання.

Дидактичні матеріали, що розробляються викладачем, повинні відповідати таким принципам: доступності, самостійної діяльності, індивідуальної спрямованості, наочності і моделювання, пізнавальної мотивації, проблемності, доцільності та оптимальності.

Розвиток засобів навчання визначається загальним розвитком навчальної техніки. Поява інтерактивних дошок, мультимедійних проекторів, комп'ютерної техніки, новітніх засобів відтворення цифрових носіїв, розвиток мережі Інтернет в освітніх установах сильно змінило і вимоги до розробки засобів навчання.

Використання мультимедійної презентації дасть очікуваний результат, якщо при її створенні дотримуватись певних вимог, які тезово можна подати таким чином.

Вимоги до слайдів:

- Вигляд слайду має бути естетичним, привабливим, цікавим.

Вимоги до викладу змісту матеріалу:

- Кожен слайд - одна думка
- Текст - ключові слова і фрази
- Один слайд – одне ключове поняття
- Теоретичний матеріал – тези, схеми
- Числові дані – таблиці і діаграми
- Графіка та відеоматеріал
- Грамотність і логічність.

Вимоги до ефектів анімацій:

- Демонстрація ключового пункту в потрібний момент
- Поетапне відкривання вмісту слайда
- Мінімум використання ефектів обертання
- Доцільна швидкість ефекту
- Звуко- та відеоефекти

Основне, чого слід дотримуватись при проведенні відкритого заняття:

- Поясніть студентам мету, завдання заняття.
- Коли пояснюєте новий матеріал - намагайтеся вичленити проблеми, пропонуйте студентам вирішувати їх самостійно.
 - Не спішіть виправляти помилки студента, краще, якщо це зробить він сам або його колеги.
 - Намагайтеся організувати самостійну роботу студентів, пропонуйте їм більше писати, розв'язувати.

- На занятті кожен студент має бути задіяний, до кожного шукайте індивідуальний підхід.
- Під час використання технічних засобів навчання, комп'ютерної техніки, наочності не марнуйте час, намагайтеся використовувати засоби навчання ефективно.
- Під час організації самостійної роботи, усних відповідей не квапте студентів.
- Використовуйте всі наявні можливості для реалізації принципів розвивального навчання.
- Звертайте увагу на виховні аспекти заняття: працездатність, бережливість, зібраність.
- Домашнє завдання потрібно давати з поясненням, до дзвінка. Не затримуйте студентів після дзвоника.

Не забувайте про:

- Створення психологічно комфортної атмосфери взаємодії зі студентами, атмосфери співробітництва та спільного міркування.
- Дотримання викладачем педагогічного такту, вияв уважного, позитивного ставлення до студентів.
- Науковість та інформативність викладання, застосування сучасних наукових методів.
- Доказовість, аргументованість викладу основних положень.
- Логічність, послідовність, системність висвітлення змісту навчальної інформації.
- Доступність, ясність, чіткість пояснення, інтерпретації наукових положень.
- Внесення у зміст актуальних соціальних, моральних проблем, інформації, важливої для професійної діяльності, особистісного розвитку студентів.
- Активізацію мислення студентів, опори на їхній життєвий досвід.
- Емоційність викладу навчального матеріалу.
- Застосування аудіовізуальних засобів, дидактичних матеріалів.

Хотілося б звернути увагу, що важливим фактором при проведенні відкритого заняття є особистість викладача.

Позитивні аспекти заняття будуть підсилені, а слабкі зменшені за умови, якщо викладач:

- Взаємодіє, спілкується зі студентами як рівноправними учасниками спільної освітньої діяльності.
- Стимулює активність студентів, розвиток їхнього критичного, творчого мислення постановкою проблемних питань, залученням їх до дискусії, діалогу, висловлювання власних міркувань.
- Контролює увагу студентів, спонукає їх до стеження за власною думкою.
- Не критикує судження слухачів, а лише здійснює відгук на їхні міркування, спирається на них під час викладу змісту.

- Висловлює власні погляди, виявляє своє захоплення відповідною темою, галуззю науки.
- Постійно здійснює зворотний зв'язок, стежить за динамікою емоцій студентів, перевіряє рівень розуміння, осмислення ними навчальної інформації.

Методичний кабінет